

Vägen till delaktighet

Barns och ungas delaktighetsprogram

Karleby stad

Innehåll

Bakgrund.....	3
Vad innebär barns och ungas delaktighet i praktiken?	3
Del 1. Förverkligandet av barns och ungas delaktighet i Karleby.....	4
Barns delaktighet i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.....	4
Delaktighet bland barn i årskurs 1–6.....	5
Delaktighet bland unga i årskurs 7–9	7
Delaktighet bland unga på andra stadiet (16–20 år).....	8
Vad innebär barns och ungas delaktighet i stadens byggprojekt och planeringen av stadsmiljön	9
Del 2. Utveckling av barns och ungas delaktighet	10

Bakgrund

Barns och ungas delaktighetsprogram beskriver barns och ungas delaktighet i stadsorganisationen och utreder vilka påverkansmöjligheter barn och unga har. Vägen till delaktighet sammanlänkar de befintliga kanalerna för barns och ungas delaktighet och påverkan och den utgör också grunden som styr utvecklingen av barns och ungas delaktighet. Det centrala i delaktighetsprogrammet är att barn och unga har fått ta del av planeringen av programmet och på så sätt lyfta fram sina egna synpunkter.

Delaktighetsprogrammet består av:

- a) Dokumentet Vägen till delaktighet som är speciellt avsedd för stadens anställda och beslutsfattare
- b) Affischen Vägen till delaktighet som ger information om delaktighet för barn och unga. Affischerna ska placeras i så många olika lokaler som möjligt som används av barn och unga.
- c) Stadens webbsidor som handlar om barns och ungas delaktighet och som utvecklas. Via webbsidorna har barn och unga möjlighet att lära sig mer om delaktighet och bekanta sig med exempelvis verksamheten i barnfullmäktige och ungdomsfullmäktige.

FN-konventionen om barnets rättigheter fastställer att alla under 18 år är barn. I Finlands ungdomslag avses alla personer som inte har fyllt 29 år som unga. Barns och ungas delaktighetsprogram i Karleby stad omfattar alla barn och unga under 20 år.

Barnvänlighet ingår i Karleby stads strategi och Karleby har dessutom erhållit erkännandet Barnvänlig kommun av Unicef. Barnvänligheten främjas och utvecklas kontinuerligt. Ett av målen som styr verksamheten är att barnets rättigheter och särskilt likabehandling, delaktighet och att barnets bästa ställs i främsta rummet samt deras rätt till liv och utveckling ingår i de dokument, program och planer som är centrala med tanke på barnen och styr hela kommunen. Målet är att i Karleby har barn och unga möjlighet att växa till sitt sanna jag. När det gäller delaktighet är målet i synnerhet att alla barn och unga har möjlighet att påverka sitt eget liv och sin egen verksamhetsmiljö.

Vad innebär barns och ungas delaktighet i praktiken?

Delaktighet avser barns och ungas möjligheter att påverka frågor och verksamheter som är viktiga för dem. Barn och unga är de bästa experterna på sitt eget liv. Barns och ungas påverkansmöjligheter kan stärkas genom att aktivt inkludera dem i planeringen, genomförandet och utvecklingen av tjänster. (THL 2019.) Då man talar om delaktighet avses oftast verkliga påverkansmöjligheter: makten fördelas då beslut fattas om gemensamma frågor och möjligheten att förändra samhället. Den subjektiva erfarenheten av delaktighet är också väsentlig med tanke på förverkligandet av delaktigheten; upplever barnet eller den unga att hen blivit hörd, bemött och förstådd och att hens åsikt tagits i beaktande. (LSKL 2018.)

Konventionen om barnets rättigheter

Artikel 12 i barnkonventionen slår fast att barn har rätt att fritt uttrycka sina egna åsikter i alla frågor som rör dem. Enskilda barn och barngrupper har också rätt att få sina åsikter beaktade. Barnets åsikter i frågor som rör hen ska utredas och beaktas med hänsyn till barnets ålder och mognad (artikel 12.1). Artikel 12 ålägger också att barnet ges möjlighet att bli hörd i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet (artikel 12.1). (LSKL 2018.)

Finlands lagstiftning

I lagstiftningen i Finland föreskrivs om barnets rätt till delaktighet. Enligt Finlands grundlag (731/1999) ska barn bemötas som jämlika individer och de ska ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor

som gäller dem själva (6.3 §) (LSKL 2018). Syftet med ungdomslagen är att stödja förverkligandet av deltagande i olika former. I kommunallagen och lagen om grundläggande utbildning finns också bestämmelser om skyldighet att höra barn och unga samt om att främja deras delaktighet. I kommunerna ska finnas en ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp som ska ges möjlighet att påverka på olika områden. Skolorna ska ha en elevkår som möjliggör samarbete mellan eleverna och utbildningsanordnaren. (UKM 2020.)

Direkt och representativ påverkan i stadsorganisationen

Direkt påverkan sker i barns och ungas uppväxt- och utvecklingsmiljö och tjänster, t.ex. småbarnspedagogiken, skolan, hälsovårdstjänster, barnskyddet, ungdomsverksamheten samt idrotts- och kulturtjänster. I en situation av genuin delaktighet har barnet eller den unga möjlighet att bli accepterad som den hen är och som en viktig del av den omgivande gemenskapen. Barn och unga kan utöva direkt påverkan genom att t.ex. utveckla daghemmets regler eller påverka skolarbetet eller skolbespisningen. Påverkan i representativa forum sker i ungdomsfullmäktige, barnfullmäktige, elevkårsstyrelser, stadens olika nämnder eller skoldirektioner. (THL 2019.)

Del 1. Förverkligandet av barns och ungas delaktighet i Karleby

Vid utgången av 2020 och ingången av 2021 genomfördes en kartläggning av nuläget vad gäller barns och ungas delaktighet som riktades till elev- och studerandekårsstyrelserna vid grundskolor, gymnasier och yrkesläroanstalter samt en egen enkät som riktades till tjänsteinnehavarna inom stadens olika sektorer.

Enkäten besvarades av elev- och studerandekårsstyrelser vid sammanlagt 20 skolor. Enkäten som riktades till stadens tjänsteinnehavare besvarades av 26 personer.

Enkäterna gav en övergripande bild av nuläget vad gäller barns och ungas delaktighet. Nedan granskas nuläget vad gäller delaktigheten enligt åldersgrupp. I kartläggningen av nuläget ville man lägga särskild vikt vid barns och ungas svar. I kartläggningen presenteras mångsidigt olika former av delaktighet allt från småbarnspedagogiken till andra stadiet. Det är viktigt att beakta att alla former av delaktighet inte nödvändigtvis används t.ex. på samma sätt vid varje daghem eller skola. I en del enheter används utöver det som presenteras i kartläggningen av nuläget också andra praxis eller annorlunda verksamhetsmodeller.

Barns delaktighet i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Delaktigheten förverkligas hos barn som omfattas av småbarnspedagogik och förskoleundervisning genom direkt delaktighet. Barnen kan delta i utformningen av gemensamma regler, planeringen av innehållet i verksamheten, utvärderingen av verksamheten, valet av arbetssätt, bedömningen av lärandet samt planeringen av temadagar och fester. I många daghem kan barnen också delta i barnmöten där man beslutar om gemensamma saker.

Bild: Direkt delaktighet i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Personalen inom småbarnspedagogiken berättar bland annat följande om praxis som främjar delaktigheten:

Vi lyssnar aktivt på barnen och plockar idéer ur lekarna. Planeringen utgår från barnens idéer och också de vuxnas planer ändras när barnens idéer kommer starkt fram. Barnens intressen beaktas i vardagsaktiviteterna. Barnen får delta i utformningen av gemensamma regler. Vi lyssnar på barnens önskemål när vi överväger anskaffningar och aktiviteter. Vi ber om barnens åsikter genom att t.ex. rösta. De dagliga mötena med barnen och vårdnadshavarna ger goda möjligheter till delaktighet. Daghemmets olika grupper delas upp i barngrupper kring något temat. Vid daghemmet ordnas barnmöten.

Delaktighet bland barn i årskurs 1–6

Delaktigheten förverkligas bland barn i årskurs 1–6 genom *representativ påverkan* och *direkt påverkan*. Skolornas elevkårer och barnfullmäktige ingår i den representativa delaktigheten.

Målet med elevkårsverksamheten är att uppmuntra eleverna att påverka gemensamma frågor i skolan. Med hjälp av elevkårsverksamheten har eleverna möjlighet att få sina röster hörda i frågor som berör dem och påverka hela skolans utveckling. Elevkåreerna främjar barns och ungas rätt att bli hörda och möjligheter att delta i och påverka den egna skolans verksamhet. Syftet med elevkåren är att förbättra elevernas ställning och välbefinnandet i den egna klassen och i skolan. Elevkåren är också ett bra tillfälle att lära sig förhandlings- och påverkansfärdigheter.

Elevkåren är en sammanslutning som bildas av skolans alla elever. Elevkårsstyrelsen är ett demokratiskt valt organ som representerar skolans elever. Styrelsen leder elevkårens verksamhet och alla tas med i förverkligandet av verksamheten. Om eleverna upptäcker ett missförhållande i skolan kan en enskild elev via elevkåren få till stånd en ändring. Varje elev har på så sätt rätt att påverka sina egna ärenden i skolan. Elevkåren främjar också interaktionen mellan eleverna och samarbetet med hela skolans personal. En handledande lärare handleder elevkåren. Läraren sköter kontakten med skolans lärare och rektorn.

Barnfullmäktige har sammanlagt ca 30 representanter från grundskolans årskurs 2–5. Barnfullmäktige sammanträder minst en gång per termin. Barnfullmäktige ökar delaktigheten bland barn under 13 år och bidrar till att också deras röster blir hörda i stadens beslutsfattande. Målet är att skapa en kanal via vilken barnen har möjlighet att påverka de frågor som de själv upplever vara viktiga.

Barnfullmäktige

Representativ delaktighet

Skolornas elevkårer

"Barnfullmäktigevalen var en rolig upplevelse. Det var kul att göra valreklam och att rösta!"

Bild: Representativ delaktighet bland elever i årskurs 1–6.

Barnens direkta delaktighet innebär vid många 1–6-skolor i Karleby: val av och genomförande av program i samband med festdagar, val av hur veckan för barnets rättigheter firas, val av utfärds mål, önskemål om rastredskap, möjlighet att påverka lektionsinnehållet, möjlighet att påverka tidpunkten för prov, inkluderande undervisning på lektionerna, inkluderande budgetering (eleverna får varje läsår bestämma på vilket sätt ett belopp som ingår i skolans budget ska användas) samt deltagande i utformningen av skolans ordningsregler och spelregler. Med hjälp av enkäterna om och bedömningen av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i Karleby (KOHASU) har barnen fått ge sina åsikter om hobbyutbudet och utvecklingen av det.

I många skolor finns också en förslagslåda och de åsikter och önskemål som lämnas i den behandlas av elevkåren.

Direkt delaktighet

- inkluderande undervisning på lektionerna
- önskemål om rastredskap
- deltagande i utformningen av skolans ordningsregler och spelregler
- möjlighet att påverka lektionernas innehåll
- val av och genomförande av program i samband med festdagar
- val av hur veckan för barnets rättigheter firas
- möjlighet att påverka lektionernas innehåll
- val av skolans utfärds mål
- förslagslåda: elevkåren behandlar de åsikter och önskemål som lämnas i den.
- utvärdering och utveckling av KOHASU-verksamheten
- inkluderande budgetering: Eleverna får varje läsår välja på vilket sätt ett belopp som ingår i skolans budget ska användas.
- husmöten vid ungdomslokalerna

"Vi ville ordna en kvällsskola och det lyckades!"

Bild: Direkt delaktighet bland elever i årskurs 1–6.

Delaktighet bland unga i årskurs 7–9

Skolornas elevkårer, elevkårsnätverk, ungdomsfullmäktige samt de verksamheter som kopplas till dem ingår i den representativa delaktigheten bland eleverna i årskurs 7–9.

Ungdomsfullmäktige är en i kommunallagen avsedd påverkansgrupp för unga som bor eller studerar i Karleby. Ungdomsfullmäktige i Karleby har varit aktiv sedan 1999 och främjat ungas deltagande, hörande och påverkan i staden. Den är partipolitiskt och religiöst obunden. Ungdomsfullmäktiges mandattid är två år. Ungdomsfullmäktige består varje mandatperiod av ca 28 ledamöter som väljs bland ungdomar i Karleby stads årskurser 7–9, läroanstalter på andra stadiet och ungdomslokaler. Medlemmarna är 13–20-åriga.

Syftet med mötet mellan unga och beslutsfattare är att unga och beslutsfattare ska samlas för att diskutera frågor som är viktiga för unga. Mötet mellan unga och beslutsfattare har ordnats sedan 2012. Före mötet med beslutsfattarna ordnas ett möte med elevkårsnätverket där ungdomsfullmäktige och representanterna för 7–9-skolorna bekantar och fördjupar sig med ämnet. De teman och frågor som de unga förberett vid mötet diskuteras i grupper som består av tjänsteinnehavare, experter, förtroendevalda och ungdomar. Utifrån diskussionerna som förts i grupperna sammanställs förslag på åtgärder för temats utmaningar och ändringsbehov.

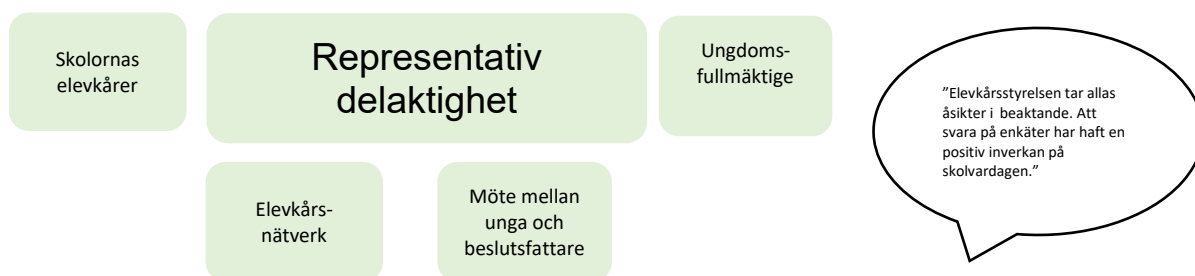

Bild: Representativ delaktighet bland elever i årskurs 7–9.

I direkt delaktighet ingår deltagande i valet av skolans temadagar och evenemang, deltagande i utvecklingen av trivseln i skolan, inkluderande budgetering, inkluderande undervisning på lektionerna samt deltagande i utformningen av skolans ordningsregler och spelregler. Med hjälp av enkäterna om och utvärderingen av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i Karleby (KOHASU) har de unga fått uttrycka sina åsikter om hobbyutbudet och utvecklingen av det. Också andra enkäter så som enkäten Hälsa i skolan ger unga möjligheten att uttrycka sina egna åsikter.

Vid ungdomslokalerna kan de unga delta i husmöten där exempelvis kommande verksamhet planeras. De unga deltar också i planeringen av hur ungdomslokalens budget används. Ungdomstjänster uppmuntrar de unga till frivillig verksamhet. Det finns goda möjligheter till ungas frivilliga verksamhet som är kopplad till olika teman och det går också att få understöd för verksamheten.

Direkt delaktighet

- val av skolans temadagar och evenemang
- deltagande i utvecklingen av trivseln i skolan
- rastaktiviteter
- inkluderande budgetering: eleverna får varje läsår välja på vilket sätt ett litet belopp som ingår i skolans budget ska användas.
- påverkan genom enkäter (enkäten Hälsa i skolan och andra enkäter)
- delaktighet via sociala medier, elektronisk delaktighet (t.ex. kommuninvånarenkäter)
- utvärdering och utveckling av KOHASU-verksamheten
- Ungdomstjänster:
 - Husmöten vid ungdomslokaler
 - Frivilliga ungdomsgrupper (bl.a. spelkvällen Turpasauna). Grupper som unga hittat på och ordnat helt själv.
 - Ungdomsgrupper som får projektbidrag av staden.
 - Smågrupper som ordnats utifrån de ungas önskemål. En vuxen handledare deltar.

”Längre matrast på elevernas önskan. Motionsmorgonsamling en gång per vecka som leds av eleverna.”

Bild: Direkt delaktighet bland elever i årskurs 7–9.

Delaktighet bland unga på andra stadiet (16–20 år)

När de unga fortsätter med sina studier efter grundskolan är läroanstaltens studerandekår och ungdomsfullmäktige och de verksamheter som är förknippade med dem fortfarande en viktig del av den representativa delaktigheten. När den unga fyller 18 år breddas hans delaktighet via t.ex. rösträtten.

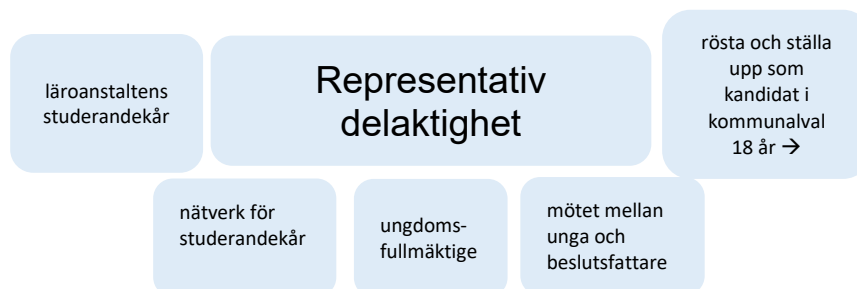

Bild: Representativ delaktighet bland unga på andra stadiet

Direkt delaktighet vid läroanstalter består av deltagande i läsårsplaneringen, möjlighet att inverka på kursutbudet, tutorverksamhet, periodrespons, och deltagande i planeringen av temadagar och evenemang.

Ungas färdigheter i att lämna in initiativ och ställningstagande ökar och de unga deltar också i olika invånar- och kommuninvånarenkäter samt råd, forum och diskussionsmöten. De unga ger aktivt respons på olika

tjänster och verksamheter. Möjligheterna till direkt delaktighet förbättras också med hjälp av elektronisk delaktighet/delaktighet via sociala medier.

Vid ungdomslokalerna kan de unga delta i husmöten där exempelvis kommande verksamhet planeras. De unga deltar också i planeringen av hur ungdomslokalens budget används. Ungdomstjänster uppmuntrar de unga till frivillig verksamhet. Det finns goda möjligheter till ungas frivilliga verksamhet som är kopplad till olika teman och det går också att få understöd för verksamheten.

Direkt delaktighet

- vid läroanstalter:
 - deltagande i läsårsplaneringen
 - möjlighet att påverka kursutbudet
 - tutorverksamhet
 - periodrespons
 - deltagande i valet av temadagar och evenemang
- initiativ och ställningstaganden
- invånar- och kommuninvånarenkäter
- råd/forum/diskussionsmöten
- respons på olika tjänster och verksamheter
- elektronisk delaktighet/delaktighet via sociala medier
- Ungdomstjänster:
 - husmöten vid ungdomslokalerna
 - frivilliga ungdomsgrupper (bl.a. spelkvällen Turpasauna). Grupper som unga hittat på och ordnat helt själv.
 - ungdomsgrupper som får projektbidrag av staden.
 - smågrupper som ordnats utifrån de ungas önskemål. En vuxen handledare deltar.

Bild: Direkt delaktighet bland unga på andra stadiet.

Vad innebär barns och ungas delaktighet i stadens byggprojekt och planeringen av stadsmiljön

Barnkonsekvensbedömningen (LAVA) genomförs i fråga om de beslut som har konsekvenser som berör barns och ungas genomgripande välbefinnande och tillgodoseendet av deras rättigheter (barnets bästa). Bedömningen omfattar både kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser. Barnkonsekvensbedömningen utarbetas då det planeras ändringar i servicenätet, t.ex. i fråga om skolor, daghem och ungdomslokaler. Eller då nuläget förändras och det planeras exempelvis en ny byggnad eller en renovering. Syftet med barnkonsekvensbedömningen är att producera information till stöd för beslutsfattandet. Barns och ungas delaktighet är viktigt för barnkonsekvensbedömningen. Centrala delaktighetsmetoder är enkäter, intervjuer, diskussioner och teckningar.

Barnkonsekvensbedömningen är också en del av bedömningen av detaljplanens konsekvenser för detaljplaneringen. Barnkonsekvensbedömningen är en viktig del av planeringen av infrastruktur och grönområden t.ex. med tanke på trafiksäkerheten och för att skapa en trygg omgivning.

Barns och ungas delaktighet förverkligas i stadens byggprojekt och i planeringen av stadsmiljön exempelvis på följande sätt:

- Samhällskonst, workshoppar
- Idésamarbete med användarna
- Samarbete med barn- och ungdomsfullmäktige
- Inkluderande budgetering
- Responskanalen
- Barn skapar inspirationsmaterial för konstnären när konsanskaffningar planeras för t.ex. en skola
- Barns och ungas deltagande i bedömningen och utvecklingen av miljön t.ex. i daghem, skolor och invånarparker
- Skoleleverna testar möbler som skaffas till skolan

Del 2. Utveckling av barns och ungas delaktighet

Det är viktigt att kontinuerligt utveckla och öka delaktigheten så att barns och ungas möjligheter att påverka sitt eget liv och sin verksamhetsmiljö ökar ytterligare. Detta stärker barns och ungas välbefinnande.

I enkäten för att kartlägga nuläget vad gäller barns och ungas välbefinnande framhävde följande utvecklingsbehov av barn, unga och vuxna:

- Särskild uppmärksamhet ska fästas vid utsatta barns och ungas delaktighet.
 - o barn och unga som av en eller annan orsak är frånvarande från skolan
 - o barn och unga som är tystlåtna och tillbakadragna
 - o barn och unga som deltar i förberedande undervisning
 - o elever som har en lindrig eller grav intellektuell funktionsnedsättning
 - o unga med drogproblem, unga med mentala problem
 - o unga som riskerar att bli utslagna
- Det är svårt att involvera alla barn i grupper som är av olika storlekar och slag, och det är något som man ska fästa uppmärksamhet vid.
- Man ska se till att det finns tillräckligt med resurser för att utveckla delaktigheten och sådan verksamhet som barn och unga önskar.
- När barn och unga deltar exempelvis i en enkät är det viktigt att poängtera vilken inverkan deras svar har. Har åtgärder vidtagits och förändring åstadkommit?
- Barn och unga önskar att det var lättare att närma sig beslutsfattarna.
- Samarbetet mellan elev-/studerandekårerna och ungdomsfullmäktige kunde intensifieras.
- Det borde informeras mer om frågor som rör unga.
- En elektronisk resposlåda för Karlebybarns idéer.
- Barns åsikter borde frågas ännu mer i skolan.
- Beslutsfattarna kunde besöka skolorna för att höra barns idéer och önskemål.
- Öka barns och ungas delaktighet genom hobbyer. Staden ska ordna mångsidiga möjligheter till fritidsaktiviteter och att utöva hobbyer.
- Barn och unga bör i större utsträckning än för närvarande påverka stadens musik- och konstevenemang.

Vuxna ska beakta och lyssna på unga och barn!

I *Karleby stads delaktighetsprogram 2022–2025* ingår många mål och åtgärder som hänför sig till utvecklingen av barns och ungas delaktighet. De åtgärder som främjar barns och ungas delaktighet omfattar stadens olika sektorer och för varje åtgärd har det också fastställts vilka som har ansvaret och på

vilket sätt åtgärden följs upp. Centralt för varje åtgärd är att barns och ungas delaktighet utvecklas mångsidigt genom att erbjuda dem allt bättre möjligheter att uttrycka sina åsikter och påverka i frågor som rör dem.

I tabellen nedan finns en sammanställning av delaktighetsprogrammets åtgärder där målgruppen är barn och unga:

Åtgärd som främjar delaktigheten	Målgrupp	Form av delaktighet	Beskrivning	Ansvar och uppföljning
Årlig utvärdering av verksamheten inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen; läsåret 2023–2024 är temat för utvärderingen "Delaktighet och påverkan"	Barn, unga, vårdnads-havare, undervisnings-personal	utvärderings-, verksamhets- och planerings-delaktighet	Elektroniska enkäter till olika målgrupper om utvärdering av verksamheten, med hjälp av dem utvärderas hur delaktighet och påverkan förverkligas i grundskolorna och i gymnasier. Olika svarsgrupper involveras i planeringen och genomförandet av de åtgärder som uppkommer från resultaten.	Ansvar: Undervisningstjänster Uppföljning: Resultaten behandlas i skolenheterna och i nämnden för undervisning och fostran
Årlig utvärdering av verksamheten inom småbarnspedagogiken	Barn, vårdnads-havare, personal/ föreståndare	utvärderings-, verksamhets- och planerings-delaktighet	Elektroniska enkäter till olika målgrupper om utvärdering av verksamheten, med hjälp av dem utvärderas uppnåendet av olika verksamheter och mål inom småbarnspedagogiken. Olika svarsgrupper involveras i planeringen och genomförandet av de åtgärder som uppkommer från resultaten.	Ansvar: Tjänster för småbarnspedagogik Uppföljning: Resultaten behandlas i enheterna och i nämnden för undervisning och fostran
Utveckling av elev- och studerandekårs-verksamheten och elevkårsnätverket	Barn, unga	planerings-, verksamhets-, kunskaps- och utvärderings-delaktighet	Utveckling av elev- och studerandekårens delaktighetsåtgärder och utveckling av undervisningspersonalens kunskaper och färdigheter i delaktighet.	Ansvar: Undervisningstjänster Uppföljning: Antalet genomförda möjligheter till delaktighet
Främjande av delaktigheten i enlighet med läroplanen för den grundläggande utbildningen och läroplanen för gymnasieutbildningen samt inkluderande läroplansarbete	Barn, unga, vårdnads-havare, undervisnings-personal	planerings- och utvärderings-delaktighet	Delaktighet och växelverkan i skolans vardag och barns och ungas delaktighet i planeringen, utvecklingen och utvärderingen av de olika avsnitten i läroplanen, såsom mångvetenskapliga lärområden och olika årskursers tillvalsämnen	Ansvar: Undervisningstjänster Uppföljning: Antalet genomförda möjligheter till delaktighet
Främjande av delaktigheten i enlighet med läroplanerna för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen samt inkluderande läroplansarbete	Barn och vårdnads-havare, personal	planerings- och utvärderings-delaktighet	Delaktighet och växelverkan småbarnspedagogikens vardag, barns delaktighet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamhet enligt läroplanerna.	Ansvar: Tjänster för småbarnspedagogik Uppföljning: Utvärdering av den involverande verksamheten och kvaliteten på växelverkan
Hörande och involvering av barn och unga i planeringen av skolor och lokaler för småbarnspedagogik.	Barn, unga	planerings-delaktighet	En bestående verksamhetsform för att involvera barn och unga i stadens byggprojekt (daghem och skolor).	Ansvar: Stadsmiljö, tjänster för småbarnspedagogik och undervisningstjänster Uppföljning: Verksamhetsformen fastställs

Utarbetande av ett utvecklingsprogram för barns och ungas delaktighet	Barn, unga	informations-, planerings-, besluts-, och verksamhets-delaktighet	Framställande av befintliga kanaler för barns och ungas delaktighet och påverkan och fastställande av åtgärder för utveckling av delaktigheten	Ansvar: Barnvänlig kommun-kordinator, tjänster för småbarnspedagogik och undervisningstjänster, ungdomstjänster, stadsmiljö Uppföljning: Utvecklingsprogrammet blir färdigt
Involvering av barn och unga i utarbetandet och verkställandet av skolans egen utvecklingsplan	Barn, unga	planerings-, verksamhets-, och utvärderings-delaktighet	Barn och unga involveras i utvecklingen av skolans verksamhet under verksamhetsperioden 2022–2025	Ansvar: Undervisningstjänster Uppföljning: Utvecklingsplanerna blir färdiga och tas i bruk
Stödjande av familjernas välbefinnande genom att utöka möjligheterna till fritidsaktiviteter	Barn, unga, familjer	verksamhets-delaktighet	Verksamhetsmodellen med Kaiku-kortet utvecklas, Nuorisopassi lanseras och aktörer inom tredje sektorn understöds i syfte att sänka den ekonomiska tröskeln för att delta i hobbyer	Ansvar: Kulturtjänster, idrottsstjänster och ungdomstjänster Uppföljning: Verksamhetsmodeller som stödjer ungas kultur- och idrotts hobbyer tas i bruk och i vilken mån förmånen används bland unga
Hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i Karleby	Barn, unga	planerings-, verksamhets-, och utvärderings-delaktighet	Barns och ungas delaktighet i idékläckningen, planeringen, genomförandet och utvärderingen av skolans klubb- och hobbyverksamheter	Ansvar: Undervisningstjänster och idrottsstjänster Uppföljning: Antalet genomförda möjligheter till delaktighet
Utvidgning av användningen av servicemodellen Föra barnen på tal i samarbetet med familjerna i skolorna och i de småbarnspedagogiska enheterna	Barn, unga, vårdnadshavare	verksamhets- och utvecklings-delaktighet	Vårdnadshavarna ges mer information om servicemodellen och metodexperter utbildas. Man följer servicemodellen och stödjer barn, unga och deras familjer.	Ansvar: Undervisningstjänster och tjänster för småbarnspedagogik Uppföljning: Antalet Föra barnen på tal-metodexperter, uppföljning av antalet Föra barnen på tal-samtal

Också i Karleby stads välfärdsprogram 2022–2025 ingår mål och åtgärder som anknyter till barns och ungas delaktighet. De åtgärder i välfärdsplanen som främjar barns och ungas delaktighet omfattar stadens olika sektorer, och för varje åtgärd har det fastställts vilka som bär ansvaret och på vilket sätt åtgärden följs upp. Välfärdsplanen finns i sin helhet: [Välfärdsplan 2022–2025](#)

I tabellen nedan finns en sammanställning av olika åtgärder i välfärdsplanen som hänför sig till utvecklingen av barns och ungas delaktighet:

Åtgärd	Målgrupp	Tema	Ansvar och uppföljning
Ökning av invånarnas delaktighet i stadsmiljön med hjälp av kartbaserade enkäter, projektspecifika workshoppar och utveckling av projektplaneringen.	barn, unga, invånare i arbetsför ålder, äldre	främjande av delaktighet	Ansvar: Stadsmiljö Uppföljning: antalet enkäter och workshoppar. Gemensamma terrängbesök (antal).

Underhåll av lättillgängliga (när)idrottsplatser som uppmuntrar till motion. Användarna involveras i utvecklingen av dem.	barn, unga, invånare i arbetsför ålder, äldre	sunda levnadsvanor	Ansvar: idrottstjänster, parker och idrottsplatser Samarbetspartner: kommuninvånare och föreningar Uppföljning: utvecklingen av användningen av motionsplatser, genomförda projekt och respons
Deltagande i styrningen, planeringen och förverkligandet av Idrottsparken-evenemangsparken.	barn, unga, invånare i arbetsför ålder, äldre	sunda levnadsvanor	Ansvar: stadsmiljö och idrottstjänster Samarbetspartner: Karleby Idrottspark Ab, föreningar och evenemangsarrangörer Uppföljning: planerna och förverkligandet som gäller Idrottsparken framskrider
För att förutse och följa upp vilka konsekvenser besluten har för barn utarbetar sektorerna och ansvarsområdena barnkonsekvensbedömningar (LAVA) när beslut fattas som påverkar barnens bästa och tillgodoseendet av deras rättigheter.	barn och unga.	främjande av delaktigheten	Ansvar: alla tjänsteinnehavare som fattar beslut som berör barn Uppföljning: färdiga barnkonsekvensbedömningar
Hörande och involvering av barn och unga i planeringen av skolor, lokaler för småbarnspedagogik och näridrottsplatser. En bestående verksamhetsform för att involvera barn och unga i stadens byggprojekt.	barn och unga	främjande av delaktigheten	Ansvar: stadsmiljö och idrottstjänster Uppföljning: en bestående verksamhetsform som involverar barn och unga i stadens bygg- eller investeringsprojekt, antalet delaktighetsenkäter i Targetor
Stärkande av barns delaktighet och hjälp att forma den egna identiteten genom konst och kulturarv, edutainment-serviceutbudet	barn	främjande av delaktigheten/ barns och ungas välbefinnande.	Ansvar: K.H. Renlunds museum Uppföljning: uppbygganden av den upplevda identiteten och rötterna, antalet deltagare